

॥ होत्रवाहन उवाच ॥ रामं द्रक्ष्यसि भद्रे त्वं जामदग्न्यं महावने । उग्रे तपसि वर्त्तन्तं सत्यसन्धं महाबलं ।

महेन्द्रं वै गिरिश्रेष्ठं रामो नित्यमुपास्ति ह । ऋषयो वेदविदांसो गन्धर्वास्परसस्तथा ।

तत्र गच्छस्व भद्रे न्ने ब्रूयाद्यैनं वचो मम । अभिवाद्य च तं मूर्ध्ना तपोवृद्धं दृढव्रतं ।

ब्रूयाद्यैनं पुनर्भद्रे यत्ते कार्यं मनीषितं । मयि सङ्कोर्त्तिते रामः सर्वं तत्ते करिष्यति ।

मम रामः सखा वत्से प्रीतियुक्तः सुहृच्च मे । जमदग्निमुतो वीरः सर्वशस्त्रमृतां वरः ।

एवं ब्रुवति कन्यान्तु पार्थिवे होत्रवाहने । अकृतव्रणः प्रादुरासीद्रामस्यानुचरः प्रियः ।

ततस्ते मुनयः सर्वे समुत्तस्युः सहस्रशः । स च राजा वयोवृद्धः सृञ्जयो होत्रवाहनः ।

ततो दृष्ट्वा कृतातिथ्यमन्यान्यं ते वनौकसः । सहिता भरतश्रेष्ठ निषेदुः परिवार्य्य तं ।

ततस्ते कथयामासुः कथास्तास्ता मनोरमाः । धन्या दिव्याश्च राजेन्द्र प्रीतिर्द्विषमुदा युताः ।

ततः कथाऽन्ते राजर्षिर्माहात्मा होत्रवाहनः । रामं श्रेष्ठं महर्षीणामष्टच्छदकृतव्रणं ।

क सम्प्रति महाबाहो जामदग्न्यः प्रतापवान् । अकृतव्रण शक्यो वै द्रष्टुं वेदविदां वर ।

॥ अकृतव्रण उवाच ॥ भवन्तमेव सततं रामः कीर्त्तयति प्रभो । सृञ्जयो मे प्रियसखो राजर्षिरिति पार्थिव ।

दृष्ट्वा रामः प्रभाते श्वो भवितेति मतिर्भ्रम । द्रष्टास्येनमिहायान्तं तव दर्शनकाङ्क्षया ।

इयञ्च कन्या राजर्षे किमर्थं वनमागता । कस्य चेयं तव च का भवतोच्छामि वेदितुं ।

॥ होत्रवाहन उवाच ॥ दौहित्रीयं मम विभो काशिराजसुता प्रिया । ज्येष्ठा स्वयम्बरे तस्यै भगिनीभ्यां सहानघ ।

इयममेति विख्याता ज्येष्ठा काश्रिपतेः सुता । अम्बिकाऽम्बालिके कन्ये कनीयस्यौ तपोधन ।

समेतं पार्थिवं चक्षं काश्रिपुष्यां ततोऽभवत् । कन्यानिमित्तं विप्रैश्च तत्राऽसीदुत्सवो महान् ।

ततः किल महावीर्य्यो भीष्मः शान्तनवो नृपान् । अधिष्ठिष्य महातेजास्त्रिभुवः कन्या जहार ताः ।

निर्जित्य पृथिवीपालानथ भीष्मो गजाङ्गयं । आजगाम विशुद्धात्मा कन्याभिः सह भारत ।

सत्यवत्यै निवेद्याय विवाहं समनन्तरं । भ्रातुर्विचित्रवीर्य्यस्य समाज्ञापयत प्रभुः ।

तन्तु वैवाहिकं दृष्ट्वा कन्येयं समुपार्जितं । अत्रवीत् तत्र गाङ्गेयं मन्त्रिमये द्विजर्षभ ।

मया शाल्वपतिर्वीर मनसाऽभिवृतः पतिः । न मामर्हसि धर्मज्ञ दातुं भ्रात्रेऽन्यमानसां ।

तच्छ्रुत्वा वचनं भीष्मः सन्मनसः सह मन्त्रिभिः । निश्चित्य विसर्ज्येमां सत्यवत्यां सते स्थितः ।

अनुज्ञाता तु भीष्मेण शाल्वं सौभर्षितं ततः । कन्येयं मुदिता तत्र काले वचनमब्रवीत् ।

विसर्जिताऽस्मि भीष्मेण धर्मं मां प्रतिपादय । मनसाऽभिवृतः पूर्व्वं मया त्वं पार्थिवर्षभ ।

प्रत्याचख्यौ च शाल्वोऽस्याश्चारित्र्याभिगृहीतः । सेयं तपोवनं प्राप्ता तापस्येऽभिरता भृशं ।

मया च प्रत्यभिज्ञाता वंशस्य परिकीर्त्तनात् । अस्य दुःखस्य चोत्पत्तौ भीष्ममेवेह मन्यते ।

॥ अम्बोवाच ॥ भगवन्नेवमेवेह यथाह पृथिवीपतिः । शरीरकर्त्ता मातुर्मे सृञ्जयो होत्रवाहनः ।

न ह्युत्सहे स्वनगरं प्रतियातुं तपोधन । अपमानभयाच्चैव व्रीडया च महामुने ।

यत्तु मां भगवान्नामो वक्ष्यति द्विजसत्तम । तन्मे कार्यतमं कार्यमिति मे भगवन्मतिः ।

इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्वणि अम्बोपाख्यानपर्वण्यकृतव्रणां संवादे षट्सप्तत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १७६ ॥